

Kertomus Kotikielen Seuran 142. toimintavuodesta

Seura on perustettu vuonna 1876. Sen tehtävänä on edistää suomen kielen tutkimusta, tuntemusta ja käyttöä. Tällä hetkellä keskeisimpiä toimintamuotoja ovat aikakauslehti *Virittäjän* julkaiseminen sekä kokousten ja symposiumien järjestäminen. Lisäksi Seura myöntää vuosittain rahastoistaan apurahoja ja palkintoja.

Sadanteneneljäntenäkympmenentenätoisena toimintavuotenaan Kotikielen Seura on kokoontunut viisi kertaa. Kokouksissa on käynyt keskimäärin 37 henkeä.

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2017 suomen kielen opiskelijat esitelmöivät Seuran esimiehen, professori Pirjo Hiidenmaan johdolla aiheesta ”Suomi 100 – suomen kielen tutkimus ja huolto 500”.

Toukokuun 5. päivänä 2017 järjestettiin teemapäivä ”Uudet ja vanhat Helsingin kielet”. Dosentti Terhi Ainiala ja professori Jyrki Kalliokoski esittivät aloituspuheenvuoron ”Helsingin kielimaiseman tutkimusta”. Emeritusprofessori Heikki Paunonen esitelmöi aiheesta ”Luovuus Stadin slangissa”, tohtori Heini Lehtonen aiheesta ”Puhetta Itä-Helsingissä ja Itä-Helsingistä”, maisteri Väinö Syrjälä aiheesta ”Nuoret monikielistä katukuvaa havainnoimassa” sekä dosentti Liisa Raevaara ja maisteri Laura Ihalainen aiheesta ”Uusia kieliä ja kielitietoisuutta: Tutkimuskohteena nuorten aikuisten teatteriprojekti”.

Syyskuun 28. päivänä 2017 kuultiin ansioituneisiin pro gradu -töihin pohjautuvia esitelmiä. Maisteri Laura Heinilä esitelmöi aiheesta ”Seikkailun suomen – vertaistuen merkitys seikkailullisessa kielenoppimismetodissa”, maisteri Jussi Latvala aiheesta ”Mitä kielitiede voi tietää? Valokeilassa liitepartikkeli *-hAn*”, maisteri Emilia Nikunen aiheesta ”Ään-

teellisesti motivoituneiden *hyrsk-*, *tyrsk-*, *pyrsk-* ja *myrsk-*pesyeiden merkitysten tarkastelua”, maisteri Henri Satokangas aiheesta ”Moniäänistyvä uskonnon oppikirja” ja maisteri Sanni Surkka aiheesta ”Homoseksuaali mies kielellisenä stereotyyppinä ja identiteettinä”.

Marraskuun 22. päivänä 2017 esittäytyi professori Jaakko Leinon johtama tutkimushanke ”Ajallinen liike ja liikkumisen tapa”. Leino alusti tutkimusryhmän teemoista, minkä jälkeen esitelmöivät tohtori Anni Jääskeläinen, maisteri Markus Hamunen, maisteri Gaidig Dubois ja maisteri Heidi Niva.

Tammikuun 18. päivänä 2018 Kotikielen Seura järjesti työpajan ”Suomen kielen monet muodot” yhteistyössä Sata suomalaista kielellistä elämäkertaa -hankkeen kanssa. Työpaja oli osa Tieteiden yön ohjelmaa.

Helmikuun 2. päivänä 2018 Kotikielen Seura oli mukana suomen kielen oppiaineen järjestämässä tilaisuudessa ”Ammatti-identiteetin pohdintaa ravitsemustieteen oppiaineen kanssa: Viekö pizza uskottavuuden? Entä kaksoispassiivi?”.

Helmikuun 28. päivänä 2018, Kalevalan päivänä Kotikielen Seura järjesti kieli-poliittisen teemaillan. Teemaillan aloituspuheenvuoron esitti professori Jyrki Kalliokoski, minkä jälkeen puheenvuoron esittivät dosentti Salla Kurhila, asian-tuntija Esko Koponen, professori Anna Solin, henkilöstöasiantuntija Tanja Malo, tutkijatohtori Michael Jeltsch, professori Jouko Lindstedt, maisteri Leelaura Leskelä ja maisteri Eliisa Uotila sekä professori Tiina Onikki-Rantajääskö.

Seuran esimiehenä on toiminut professori Pirjo Hiidenmaa, ensimmäisenä varaesimiehenä tohtori Mari Siirainen, toisena varaesimiehenä dosentti Terhi Ai-

niala, sihteerinä tohtori Pilvi Heinonen, varasihteerinä maisteri Elina Vitikka, rahastonhoitajana maisteri Toni Suutari sekä muina johtokunnan jäseninä professori Jyrki Kalliokoski, tohtori Mikko T. Virtanen ja maisteri Laura Niemi. Toiminnantarkastajina ovat olleet tohtori Annakaisa Pohjola ja maisteri Nico Wendelin sekä varatoiminnantarkastajina tohtori Salli Kankaanpää ja tohtori Ritva Pallaskallio. Kirjanpidosta on vastannut Aallon tilitoimisto.

Seuran johtokunta on kokoontunut toimintavuoden aikana 21. syyskuuta, 11.–15. marraskuuta, 7. joulukuuta 2017, 15. helmikuuta ja 23. helmikuuta – 2. maaliskuuta 2018 eli yhteensä 5 kertaa.

Seurassa oli vuoden 2017 lopussa 6 kunniajäsentä ja 692 jäsenmaksunsa maksanutta vuosijäsentä. Painetun Virittäjä-lehden jäsentilaajia oli 570 (täysjäseniä 234 ja opiskelijajäseniä 336) ja verkkolehden tilaajia 49 (täysjäseniä 15 ja opiskelijajäseniä 34). Virittäjää tilaamattomia jäseniä oli 73 (täysjäseniä 50 ja opiskelijajäseniä 23).

Seuraa on edustanut Tieteellisten seurain valtuuskunnan syyskokouksessa Mari Siirainen sekä Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa Hanna Lappalainen.

Kokouksessaan 16. helmikuuta 2018 August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen yhteinen lautakunta, johon ovat kuuluneet Suomalais-Ugrilaisen Seuran edustajina professori Riho Grünthal, professori Sirkka Saarinen ja asemansa puolesta Suomalais-Ugrilaisen Seuran esimies professori Ulla-Maija Forsberg sekä Kotikielen Seuran edustajina esimies Pirjo Hiidenmaa ja professori Jyrki Kalliokoski, on päättänyt myöntää August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen käytävissä olevasta vuoden 2017 tuotosta seuraavat palkinnot: Katariina Harjunpäälle 3 500 euroa väitöskirjasta *Translatorial practices in everyday conversation:*

Bilingual mediating in Finnish–Brazilian Portuguese interaction, Pilvi Heinoselle 3 500 euroa väitöskirjasta *Evaluointi opettajan vuorovaikutustoimintana: Osallistajuuden ulottuvuudet luokkahuoneessa*, Milla Uusituvalle 3 500 euroa väitöskirjasta *Rajakarjalaismurteiden avoimet persoonaviittaukset*, Maiju Strömmerille 3 500 euroa väitöskirjasta *Mahdollisuuksien rajoissa: Neksusanalyysi suomen kielen oppimisesta siivoustyössä*, Katri Priikille 3 500 euroa väitöskirjasta *Hän, se, tää vai toi? Vuorovaikutussosiolingvistinen tutkimus henkilöviittauksista Kaakkois-Satakunnan nykypuhekielessä*, Sachiko Sosalle 2 000 euroa väitöskirjasta *Functions of morphosyntactic alternations, and information flow in Surgut Khanty discourse* ja Tanja Toropaiselle 2 000 euroa väitöskirjasta *Yhdyssanat ja yhdysanamaiset rakenteet Mikael Agricolan teoksissa*. Tuotosta jäljelle jäänyt 2 000 euroa varattiin myöhempää käyttöä varten.

Kokouksessaan 23. helmikuuta – 2. maaliskuuta 2018 Sanakirjasäätiön rahaston lautakunta on päättänyt, että Sanakirjasäätiön rahaston vuoden 2017 jaettavissa olevasta tuotosta ja viime vuonna tehdystä varauksesta, jotka ovat yhteensä 2 873,84 euroa, jaetaan 2 800 euroa apurahoina suomen ja sen sukukielten tutkimukseen. Apuraha julistetaan haettavaksi Kotikielen Seuran vuosikokouksessa ja päätös ilmoitetaan 4. toukokuuta 2018. Apuraha voidaan jakaa usean hakijan kesken. Loput tuotosta varattiin myöhempää käyttöä varten.

Kokouksessaan 15. helmikuuta 2018 E. A. Saarimaan rahaston lautakunta, jonka muodostavat Kotikielen Seuran johtokunnan jäsenet, on päättänyt myöntää vuoden 2017 jaettavissa olevasta tuotosta ja viime vuonna tehdystä varauksesta, jotka ovat yhteensä 2 975,16 euroa, neljä palkintoa: Gaidig Dubois'ille 400 euroa artikkelista ”Prédication seconde, translatif et construction de la subjectivité en finnois” (*Études finno-ougriennes* 48),

Hanna-Ilona Härmävaaralle 400 euroa artikkelista ”Official language policy as a factor in using receptive multilingualism among members of an Estonian and a Finnish student organization” (Siiner, Koreinik & Brown toim.: *Language policy beyond the state*), Jaakko Raunamaalle 400 euroa artikkelista ”Finnish medieval village names based on anthroponyms in Castle Province of Raseborg” (Ainiala & Saarikivi toim.: *Personal name systems in Finnic and beyond*) ja Maija Surakalle 400 euroa artikkelista ”Development of early directives in Finnish: A usage-based approach” (Luodonpää-Manni, Penttilä & Viimaranta toim.: *Empirical approaches to cognitive linguistics: Analysing real-life data*). Loput tuotosta varattiin myöhempää käyttöä varten. Terhi Ainiala ei osallistunut Raunamaan artikkelia koskevaan keskusteluun.

Kokouksessaan 20.–23. helmikuuta 2018 Lauri Kettusen rahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet esimies Pirjo Hiidenmaa, professori Riho Grünthal ja tohtori Pilvi Heinonen, on päättänyt avata Lauri Kettusen rahaston vuoden 2017 jaettavissa olevasta 2 659,53 euron tuotosta ja edellisvuoden varauksesta haettavaksi 2 000 euroa tutkimusstipendiin tai matkapurahaan, jonka tarkoituksena on edistää Helsingin yliopistossa suoritettavia viron kielen opintoja. Lisäksi Lauri Kettusen rahaston lautakunta on päättänyt myöntää 500 euron apurahan Helsingin yliopiston viron kielen ja kulttuurin oppiaineen Tallinaan suuntautuvan opintoretken kustannuksiin. Loput tuotosta varattiin myöhempää käyttöä varten.

Kokouksessaan 26. helmikuuta 2018 Hesteon koululaiskielirahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet esimies Pirjo Hiidenmaa, Hesteon hallituksen jäsen Leena Paatero, maisteri Toni Suutari ja tohtori Pilvi Heinonen, on päättänyt käyttää Hesteon koululaiskielirahaston vuoden 2017 tuotosta ja edellisvuosien varauksista (605,95 euroa) stipendiuo-

toisesti 600 euroa Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulun 150-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettävään koululaiskielitoimintaan. Loput tuotosta varattiin myöhempää käyttöä varten.

Kuluneena toimintavuonna Seura on perinteiseen tapaan onnitellut ansioituneita jäseniään heidän merkkipäivinänsä sekä ottanut osaa poismenneiden jäsenten omaisten suruun.

Aikakauslehti Virittäjä ilmestyi vuonna 2017 neljänä vihkona, joissa oli yhteensä 628 sivua. Vuoden 2017 lopussa tilaajia oli 619. Päätoimittajana on toiminut dosentti Hanna Lappalainen. Toimitussihteerinä on työskennellyt maisteri Armi Sinerkari (–14.10.2017) ja maisteri Henna Leskelä (15.10.2017–). Kirjallisuusosastosta on vastannut tohtori Mikko T. Virtanen. Varapäätoimittajana ja verkkotoimittajana on toiminut tohtori Johanna Komppa. Hanke-toimittajan tehtävää on hoitanut tohtori Yrjö Lauranto, Virittäjän taloutta ja tilauksia maisteri Heidi Vepsäläinen.

Aikakauslehti Virittäjän toimitusneuvosto on kokoontunut 23. helmikuuta 2018. Toimitusneuvoston puheenjohtajana on toiminut Seuran esimies, professori Pirjo Hiidenmaa. Muina jäseninä ovat toimineet dosentti Maria Ahlholm, professori Arto Anttila, tohtori Outi Duvallon, dosentti Markku Haakana, professori Helena Halmari, tohtori Suvi Honkanen, professori Leena Huss, dosentti Minna Jaakola, professori Lauri Karttunen, apulaisprofessori Leena Kolehmainen, dosentti Tommi Kurki, professori Matti Miestamo, professori Taru Nordlund, professori Renate Pajusalu, professori Marko Pantermöller, professori Jari Sivonen, dosentti Paula Sjöblom, professori Marja-Leena Sorjonen, professori Minna Suni ja dosentti Ulla Tiililä.

Seuran nettovarallisuus tilinpäätöksessä on 200 303,19 euroa. Seuran pitkäaikaisten sijoitusten arvoksi on vuoden 2017 tilinpäätökseen merkitty 176 482,25 euroa. Pitkäaikaiset sijoitukset jakautuvat

Seuralle ja rahastoille seuraavasti: Kotikielen Seura 3,9 %, Sanakirjasäätiö 36,1 %, Lauri Kettusen rahasto 31,8 %, E. A. Saari- maan rahasto 26,6 % ja Hesteen koululais- kielirahasto 1,6 %. Seuran ja Virittäjän pankkitalletusten kokonaismäärä on ollut tilikauden päättyessä 32 657,34 euroa, joista Virittäjän osuus on ollut 19 371,66 euroa. Vuoden 2017 taseessa vastaavaa ja vastatta- vaa on kumpaakin 215 914,71 euroa.

Virittäjän tuotot olivat vuonna 2017 il- man avustuksia yhteensä 31 089,98 euroa. Nämä tuotot ovat kertyneet tilausmak- suista (30 886,59 euroa) ja korkotuotoista (203,39 euroa). Tieteellisten Seurain Val- tuuskunnan myöntämä julkaisuavustus oli 19 000 euroa. Näiden lisäksi oli muita tuottoja 4 842,26 euroa. Yhteensä Virittä- jän tuotot olivat 54 932,24 euroa. Menoja kertyi 54 932,24 euroa. Suurimmat kulut aiheutuivat painatuksesta ja postituksesta (18 921,73 euroa) sekä henkilöstökuluista (27 684,83 euroa). Virittäjän tulos vuo- delta 2017 osoittaa nollaa. Taseeseen on

merkitty vuoden 2017 julkaisuavustuksen palautusta 3 368,22 euroa.

Seuran tuotot koostuivat pääosin jä- senmaksuista, jotka olivat 2 616,00 euroa. Seuran varsinaisen toiminnan kulut olivat 3 540,27 euroa, ja ne koostuivat pääosin jäsenkokousten järjestämisestä ja kirjan- pidosta. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos oli 10 814,38 euroa, ja rahastoihin tuotoista siirrettiin 10 614,39 euroa. Seu- ran tulos vuodelta 2017 on 724,28 euroa alijäämäinen.

Kotikielen Seuran ja Virittäjän vuoden 2017 yhteinen tilinpäätös osoittaa tuot- toja 68 619,15 euroa, kuluja 58 729,04 eu- roa ja rahastoille siirrettävää tuottoa 10 614,39 euroa. Alijäämäksi muodostuu 724,28 euroa.

Helsingissä 27. helmikuuta 2018

PILVI HEINONEN
seura@kotikielenseura.fi
Kotikielen Seuran sihteeri

KIRJALLISUUTTA

Megatrendi: julkisten hyvinvointialojen tekstualisoituminen

Ulla Tiililä & Kati Karvinen (toim.):
*Elämän ja kuoleman tekstit. Kirjoittami-
nensosiaali- ja hoitotyössä.* Helsinki: Koti-
maisten kielten keskus 2017. 203 s. ISBN
978-952-5446-90-6. Kirja on luettavissa
osoitteessa [http://scripta.kotus.fi/www/
verkkojulkaisut/julk50/Elaman_ja_kuole-
man_tekstit.pdf](http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk50/Elaman_ja_kuole-
man_tekstit.pdf).

Ulla Tiililän ja Kati Karvisen toimittama
*Elämän ja kuoleman tekstit: Kirjoittami-
nen sosiaali- ja hoitotyössä* tarkastelee ai-
kamme todellista megatrendiä: yhä enem-
män tekstityöksi muuttanutta sosiaali- ja
hoitotyötä. Teos juontaa juurensa Koti-
maisten kielten keskuksessa vuonna
2006 alkaneeseen Ulla Tiililän johtamaan